

Az egyéni disszeminációs terv elkészítésének elvei ¹

A *disszemináció* egy újabb olyan fogalom, amely az üzleti világban született, és a projektkultúra elterjedésével és elfogadottá válásával mindenfajta projekt-tevékenység egyik fontos elemeként, a folyamat utolsó lépcsőfokaként és szakmai fejlődési tevékenységünk elengedhetetlen részévé, hiszen az oktatás, a pedagógia képviselői sem vonhat ki magukat a disszeminációs kényszer alól. Tudomásul kell venni, hogy bármilyen motiváltak is a tanárok szakmai fejlődésük elmozdításában, nem lehet minden kolléga jelen minden, számára fontos képzési, továbbképzési eseményen.

Akiknek viszont megadott, hogy részt vehettek, vehetnek ilyen szakmai képzési programokon, kötelességüknek tekintésük, hogy az ott összegyűjtött információt, ismereteket, tapasztalatokat, stb. továbbadják azon kollégáiknak, a hasznosítani tudják mindezt szakmai munkájukban. Ezért készült az alábbi képzési anyag.

Az EU-s képzés utolsó fázisában a résztvevőknek elkészítik egyéni és csoportos disszeminációs tervüket a képzés tapasztaltak továbbadására. Ehhez nyújt számukra konkrét elméleti és gyakorlati segítséget az alább mellékelt anyag, amely tartalmazza a disszemináció egy adaptált definícióját, a tevékenységhez kapcsolódó kulcskérdésekre módszereket és magyarázatokat. Mellékelünk egy egyéni disszeminációs terv összeállításához felhasználható háttér szempontrendszert is.

Aki szívesen osztja meg velünk saját disszeminációs ötleteit, tapasztalatait, azok észrevételeit a [Fórum a Fórumról](#) rovatunkban várjuk...

FAZEKAS RÓBERT (Földes Ferenc Gimnázium, Miskolc) a disszeminációról:

...„A multiplikátor akkor teljesítheti feladatát, ha képes azt a szemléletet, megközelítést, értékrendet közvetíteni és átadni, ami munkájának konkrét eredménye, azaz egy esetpélda nem más, mint egy gyakorlatban bevált kipróbálás feltételeihez hasonló körülmények között bevezethető módszer vagy eszköz. Viszont az eszközöknek és módszereknek az alkalmazásakor figyelembe kell venni, hogy az esetpélda körülményei milyen mértékben vannak jelen az adaptáló helyen. Ez még iskolákon belül is nagyon eltérő lehet, hiszen az óra témájának megközelítései mindig a tanár személyétől függ. [...] Nem ugyanazokat a gyerekeket tanítjuk, a tanulócsoporthoz és az átlagéletkora más-más megközelítést igényel. [...]

Amennyiben a lehetőség adott, akkor a feladat az, hogy a témát fogadtassuk el kollégáinkkal. Ez utóbbi rendkívül nehéz feladat, mert tanártársaink minden újat kétkedéssel és távolságtartással kezelnek a legjobb esetben is. Bármilyen ésszerűnek és hasznosnak látszik a téma egyre nehezebb a tanárok figyelmét ebbe az irányba fordítani. Tanulmányt érdemelne a tanári elutasító vagy közönyös magatartás ok-okozati viszonyainak kifejtése.

Azt hiszem, hogy akkor könnyebb a dolgunk, ha képesek vagyunk a kollégákat meggyőzni arról, hogy egy új elem bevezetése nem feltétlenül izgaságos, nem feltétlenül igényel nagy előkészületeket. Errel úgy tudunk meggyőzni, ha hagyom, hogy lássa, megéltje az újdonság eredményezte szakmai sikert. Ennek már jól bevált források vannak.”

¹ Összeállították: Rádai Péter (tréning-vezető, Budapest)-Vass Vilmos (tréning-vezető, Budapest) és Fazekas Róbert (résztvevő, Miskolc)

EGYÉNI DISSZEMINÁCIÓS TERV

DISSZEMINÁCIÓ:

Disszeminációnak azt a folyamatot nevezzük, amelynek során egy adott szakmai tevékenységben részt vett személy vagy csoport (szervezet):

a) az általa elsajátított, megszerzett

- információkat,
- ismereteket,
- tapasztalatokat;

b) az általa megismert és összegyűjtött

- produktumokat,
- eredményeket;

c) az általa

- szak

TOVÁBBADJA

olyan célszemélyeknek és/vagy célcsoportoknak, akik közvetlenül nem vettek részt a tevékenységben. §

§ **Forrás:** Weintraube, S. and B. Maguire. (1999). International Dissemination Event. In *ELTeCS News* Decem 1999, London: The British Council. 7-

A képzésen részt vett tanár úgy készíti el disszeminációs tervét, hogy kitölti az alábbi táblázat # minden egyes négyzetét a megfelelően, ahogy a tréningen szerzett ismereteket, tapasztalatokat, eredményeket tovább kívánja adni közvetlen és/vagy távolabbi szakmai környezetében vagy azon kívül. A táblázat után állnak az egyes kérdésekhez/kategóriákhoz tartozó magyarázatok.

Név: _____ Intézmény: _____

1. MIT?	2. KINEK?	3. MIÉRT?	4. HOGYAN?	5. MIKOR?

Forrás: © IACEE & Finnish Leonardo Centre

MAGYARÁZATOK A TÁBLÁZATHOZ

1. MIT?

Egy tréning/továbbképzés során a résztvevők ismeretek, megközelítések, tananyagok, módszerek, élmények egész sorral találkozhatnak. A saját szakmai környezetük igényeinek ismeretében a fenti elemek közül kell kiválasztaniuk azokat, melyeket továbbadandónak tartanak az általuk elképzelt különböző célcsoport(ok) számára. Tehát a táblázat minden vízszintes sorának első négyzetébe beírják a képzés egyik elemét (pl. "EU-s óratervek kidolgozásának módszere"), ami disszeminációjával kapcsolatban a többi 5 oszlopot is ki kell tölteni. *

2. KINEK?

A résztvevő eldönti, hogy kik azok a célszemélyek, melyek azok a célcsoportok, akik számára a kiválasztott tartalma tapasztalatokat tovább kívánja adni? *

** Az 1. és 2. pont sorrendje felcserélhető, adott esetben a tervezés kezdődhet a célcsoport megjelölésével, és ezt követi a tartalma meghatározása.*

3. MIÉRT?

Ebbe a kategóriába tartoznak azok a célok, amelyeket a tartalma továbbadásával a résztvevő tanár el kíván érni. Ezek a célok lehetnek a résztvevő egyéni szakmai céljai csakúgy, mint intézményi vagy helyi szinten megjelenő szakmai, fejlesztési célok.

4. HOGYAN?

A szakirodalom és a disszemináció gyakorlata igen sokféle módszert ismer. Az alábbi lista olyan tevékenységeket sorol fel, amelyek egy képzési programban részt vett tanár számára rendelkezésre állnak, hogy továbbadja a kiválasztott tartalma tapasztalatokat a célcsoportnak és a céloknak legmegfelelőbb, megvalósítható módszerek segítségével.

a) beszámoló tartása munkaközösségi megbeszélésen	j) bemutató óra tartása, utána véleménycsere
b) beszámoló tartása munkaközösségek közötti megbeszélésen	k) videófelvétel készítése saját vagy kolléga EU-s órájáról
c) iskolában, szakos kollégák számára tartott bemutató "workshop"	l) előadás/demonstráció tartása helyi vagy országos szakmai fórumon
d) tervezett belső továbbképzés keretében egy-két "workshop"-szerű foglalkozás és/vagy előadás tartása	m) tapasztalatok közreadása online formában helyi honlapon
e) iskolán kívül, szakos kollégák számára tartott "workshop"	n) tapasztalatok közreadása online formában levelező listán
f) iskolán kívül, nem szakos kollégáknak tartott "workshop"	o) rendszeres részvétel online szakmai vitafórumban
g) szakmai beszámoló írása helyi szakmai szervezet által gondozott kiadvány számára	p) részben szakmai, részben közvéleményformáló tapasztalatok közreadása médiában
h) részben szakmai, részben közvéleményformáló beszámoló írása helyi, nem szakmai kiadvány számára	q) ...
i) publikáció írása szélesebb körben terjesztett szakmai fórum számára	r) ...

5. MIKOR?

A Külügyminisztérium kommunikációs stratégiája már rövid távon nagyszámú tanár elérését tűzi ki célul. Ezért fontos, hogy a képzésen résztvevő tanárok minél hamarabb megvalósítsák a tervezett disszeminációs tevékenységek némelyikét, hogy ezáltal minél több kolléga rövid időn belül, indirekt módon részesévé válhasson a projektnek. Ugyanakkor, ismervén a magyar közoktatásban tevékenykedők leterheltségét, mindenkinek az az érdeke, hogy a kolléga reális határidőt szabjon magának egy-egy disszeminációs aktus megvalósítására.

6. KIVEL/KIKKEL EGYÜTTMUKÖDVE?

Elméleti és gyakorlati tapasztalatok igazolják, hogy a disszeminációs tevékenység hatékonyabb, ha az több kolléga együttműködésére épül. Az együttműködő tanárok választhatják egymást tantárgyi alapon, földrajzilag közel fekvő intézményekből vagy más szakmai, emberi szempontok alapján.